

Propozycja zmian do projektu nowelizacji rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 5 maja 2026 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych

Pani
Katarzyna Lubnauer
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Edukacji Narodowej

Szanowna Pani Ministro,

na podstawie art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców, przedstawiam opinię do projektu **nowelizacji rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 5 maja 2026 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych.** Uprzejmie przedstawiamy stanowisko dotyczące planowanych zmian od 1 września 2026 r. w zakresie organizacji egzaminu klasyfikacyjnego, egzaminu poprawkowego oraz sprawdzianu wiadomości i umiejętności ucznia.

Wstępnie pragnę zaznaczyć, że z pełną aprobatą Konfederacja Lewiatan przyjmuje przeważającą część proponowanych zmian w obszarze ocenia, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy. W szczególności pozytywnie oceniamy działania zmierzające do zwiększenia spójności, zupełności i wewnętrznej bezsprzeczności przepisów prawa dotyczących organizacji egzaminu klasyfikacyjnego, poprawkowego oraz sprawdzianu wiadomości i umiejętności. Jednoznaczne wskazanie na konieczność organizacji egzaminów w bezpośredniej obecności komisji egzaminacyjnej, bez możliwości użycia środków komunikacji elektronicznej, stanowi kluczowe i pożądane uzupełnienie regulacji już istniejących.

Ustawodawca w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2025 r. poz. 1043, z późn. zm.) precyzyjnie określił granice stosowania metod i technik kształcenia na odległość, wskazując sytuacje, w których w szkole można wykorzystywać narzędzia online. Nie dopuścił jednak możliwości zdalnego przeprowadzania egzaminów klasyfikacyjnych, poprawkowych czy sprawdzianu wiadomości i umiejętności. Doprecyzowanie zaproponowane w projekcie rozporządzenia słusznie likwiduje lukę interpretacyjną, którą część szkół wykorzystywała do praktyk niezgodnych z przepisami prawa.

Należy wskazać, że organizacja egzaminów stacjonarnych wspiera integrację dziecka ze środowiskiem szkolnym – zwłaszcza uczniów spełniających obowiązek szkolny czy obowiązek nauki poza szkołą, w przypadku których każdy bezpośredni kontakt z rówieśnikami może wspomagać rozwój kompetencji emocjonalnych, społecznych i poznawczych. Trzeba przy tym nadmienić również, że tylko stacjonarna forma egzaminowania jest w stanie zapewnić sprawiedliwe i równe warunki przeprowadzania egzaminów dla każdego ucznia, co zgodnie z art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. 1997 r. nr 78, poz. 483, z późn. zm.) realizuje konstytucyjną zasadę równości wobec prawa. Zdalna formuła utrudnia sprawowanie nadzoru nad prawidłowością przebiegu egzaminu i samodzielnością pracy, co bezpośrednio godzi w transparentność i miarodajność ustalanych w taki sposób rocznych ocen klasyfikacyjnych, a także stawia w niekorzystnej sytuacji uczniów kształcących się stacjonarnie.

Warto jednocześnie zaznaczyć, że wiele spośród pojawiających się w przestrzeni publicznej krytycznych względem projektowanych zmian głosów całkowicie bezzasadnie wskazuje, że tak doprecyzowane regulacje uderzą w prawa uczniów tzw. edukacji domowej. Za całkowicie bezpodstawne uważamy stanowiska wskazujące na konieczność organizacji egzaminów zdalnie ze względu na bardzo dużą odległość miejsca zamieszkania ucznia od szkoły, do której został on przyjęty i w której egzaminy klasyfikacyjne są przeprowadzane. Dyrektor każdej szkoły może zezwolić na spełnianie przez ucznia obowiązku szkolnego czy obowiązku nauki poza szkołą. Wybór szkoły, która znajduje się z dala od miejsca zamieszkania dziecka, podyktowany wyłącznie zdalną organizacją egzaminów, może znacząco utrudniać udział rodziców jako partnerów w działalności szkoły. Trwająca od lat dyskusja w sprawie zdalnych egzaminów klasyfikacyjnych w swej istocie sprowadza się bowiem do próby przeforsowania – zawoalowanej pod pozorem postępowości i wygody – wprowadzenia systemowej możliwości uchylania się od wypełniania obowiązku nauki. O rzetelności tzw. edukacji domowej jako równoprawnej alternatywy dla innych form kształcenia powinny świadczyć rzetelnie przeprowadzane egzaminy klasyfikacyjne.

Równie nieuzasadnione są argumenty, zgodnie z którymi proponowane regulacje w zakresie stacjonarnej organizacji egzaminów będą miały negatywny wpływ na uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji zdrowotnej. Przepisy prawa jednoznacznie wskazują, że uczeń, którego stan zdrowia znacznie utrudnia lub uniemożliwia uczęszczanie do szkoły, może realizować indywidualne nauczanie (na podstawie stosownego orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej). Narzędzia te są w pełni wystarczające i nie zachodzi potrzeba tworzenia dla tych celów dodatkowych procedur.

Aprobuując kierunek zmian zmierzający do uszczelnienia procedur egzaminacyjnych, czujemy się jednak zobowiązani wskazać również na te zapisy, które potencjalnie mogą znacząco ograniczać autonomię szkół w zakresie indywidualizowania pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych, a także – w negatywny sposób rzutować na pracę nauczycieli powołanych w skład komisji egzaminacyjnych.

Pierwszy z nich dotyczy ograniczenia prawa uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi do sprawiedliwego i należytego uzasadnionego oceniania ich osiągnięć edukacyjnych, wynikającego z wiążących regulacji prawnych dotyczących czasu trwania niżej wymienionych egzaminów i sprawdzianu. Jednoznaczne określenie w drodze rozporządzenia czasu trwania poszczególnych egzaminów nie uwzględnia sytuacji uczniów posiadających opinię o specyficznych trudnościach w uczeniu się lub orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, wydawanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne. Dokumenty te wskazują na konieczność indywidualizowania pracy z uczniem choćby poprzez dostosowanie zasad oceniania do potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych tych uczniów czy odpowiednie przedłużenie czasu przeznaczonego na wykonanie zadania i przeprowadzenie dowolnej formy sprawdzania wiedzy.

Druga z zakwestionowanych regulacji wiąże się z naruszeniem zasad rzetelnego postępowania i pragmatyki zawodowej. Projekt rozporządzenia zakłada ustalenie i przekazanie uczniowi wyniku egzaminu lub sprawdzianu w dniu jego przeprowadzenia. Wymóg ten w wielu przypadkach całkowicie wykracza poza możliwości organizacyjne szkoły i wpływa na rzetelność realizacji przez nauczyciela zadań związanych z powierzonym mu stanowiskiem. Do tego typu form sprawdzania wiedzy w ciągu jednego dnia niejednokrotnie przystępuje wielu uczniów (szczególnie w przypadku egzaminów poprawkowych w ostatnim tygodniu ferii letnich). W celu zagwarantowaniu zasady obiektywizmu należy zapewnić nauczycielom – zwłaszcza polonistom sprawdzającym obszerne prace pisemne i matematykom weryfikującym szczegółowe obliczenia rachunkowe – odpowiednie warunki i wystarczający czas na ustalenie oceny. Zaproponowany zapis nie powinien należeć do materii rozporządzenia, co najwyżej może stać się elementem statutowych uregulowań poszczególnych szkół.

Mając na uwadze powyższe, wnioskujemy o modyfikację projektu nowelizacji **rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 5 maja 2026 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych** poprzez uchylenie w dodanym §17a projektowanego rozporządzenia ust. 2 oraz ust. 4, regulujących czas trwania egzaminów i sprawdzianu oraz termin ustalenia oceny z tych form sprawdzania wiedzy. Jednocześnie wnosimy o przyjęcie pozostałych proponowanych zmian w całości.

W przypadku pytań dotyczących przedmiotowej kwestii, osobą do kontaktu w Konfederacji Lewiatan jest dr Sławomir Szymczak, ekspert w Departamencie Pracy, e-mail: sszymczak@lewiatan.org, tel. kom. 794 646 999.

Wyrażamy pełną gotowość do współpracy w tym zakresie.

Z wyrazami szacunku

Marek Górski
Prezydent Konfederacji Lewiatan

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 50 50 860
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy